आदर्श प्रश्नपत्र/ Model Que. Paper : II/23-24/ संस्कृत /
वेदभूषण द्वितीय-वर्ष / Vedabhushan Second Year/
कक्षा 7वीं / प्रथमा - II / Class 7th / Prathama - II
वर्ष / Year 2023-24
विषय - संस्कृतम्

समयः- 3 होराः पूर्णाङ्काः- 100

सामान्यनिर्देशाः-

1. कृपया सम्यक्तया परीक्षणं कुर्वन्तु यत् अस्मिन् प्रश्नपत्रे 9 पृष्ठानि तथा च 8 प्रमुखाः प्रश्नाः सन्ति।
2. अस्य प्रश्नपत्रस्य पठनाय 15 निमेषः निर्धारिताः सन्ति। अस्मिन् अवधौ केवलं प्रश्नपत्रं पठनीयं किमपि उत्तरं न लेखनीयम्।
3. सर्वेषां प्रश्नानामुत्तराणि संस्कृतेन लेखनीयानि।
4. प्रश्नानां निर्देशाः ध्यानेन अवश्यं पठनीयाः।

---

1. **वस्तुनिष्ठप्रश्नाः** $1 \times 10 = 10$

अ. 'कर्मणि द्वितीया' इति सूत्रेण का विभाक्तिः भवति ?

क. चतुर्थी ख. तृतीया

ग. द्वितीया घ. पञ्चमी

आ. एषु अयादिसन्धेः उदाहरणं किम् ?

क. पावकः ख. रमेशः

ग. उपेन्द्रः घ. सूर्योदयः

इ. उपसर्गाः कति सन्ति ?

क. चतुर्दश ख. द्वाविंशतिः

ग. द्वादश घ. अष्टादश

ई. सहयुक्तेऽप्रधाने इत्यनेन का विभक्तिः भवति ?

क. द्वितीया ख. तृतीया

ग. चतुर्थी घ. षष्ठी

उ. स्पृहेरीप्सितः इत्यनेन का विभक्तिः भवति ?

क. तृतीया ख. चतुर्थी

ग. पञ्चमी घ. प्रथमा

ऊ. मोऽनुस्वारः इत्यस्योदाहरणं भवति ।

क.	सरस्वतीं वन्दे	ख.	कम्पते
ग.	तन्मात्रम्	घ.	शान्तः

ए. ससजुषो रुः इति सूत्रेण आदेशो भवति ।

क.	सः	ख.	सजुषः
ग.	रुः	घ.	आगमः

ऐ. शिवोऽर्च्यः अत्र सन्धिविच्छेदोऽस्ति ।

क.	शिवाः + अर्च्यः	ख.	शिव + अर्च्यः
ग.	शिवोस् + अर्च्यः	घ.	शिवस् + अर्च्यः

ओ. रेफस्य लोपो भवति।

क.	द्विरेफे	ख.	सुपि परे
ग.	रेफे परे	घ.	हाशी परे

औ. विष्णुस्त्राता इति पदस्य सन्धिविच्छेदोऽस्ति-

क.	विष्णुस् + त्राता	ख.	विष्णुः + त्राता
ग.	विष्णु + त्राता	घ.	विष्णो + त्राता

2. रिक्तस्थानानां पूर्तिः करणीया - $1 \times 5 = 5$

अ. विना कविं .... भारतं भारतं न हि ।

आ. भोजने .... विषापहम् ।

उ. अपूर्वः कोऽपि ....भारति !

ऊ. अनुद्वेगकरं वाक्यं.........................यत् ।

ए. नारायणांशो भगवान् ....।

3. शुद्धम् / अशुद्धम् वा निर्दिशत - $2 \times 5 = 10$

अ. शिवस्य नाम नीलकण्ठः अस्ति । ☐

आ. क्रियाजनकत्वं कारकत्वम् । ☐

इ. अहं गीतं गायति । ☐

ई. कालिदासं विना भारतं भारतं न । ☐

उ. विद्वान् सर्वत्र न पूज्यते । ☐

4. समुचितशब्दस्य मेलनं कुरुतः - $2 \times 5 = 10$

अ.	भवति	क.	लङ् प्र. पु. एकवचनम्
आ.	अकुरुत	ख.	लट. म.पु. एकवचनम्
इ.	गच्छन्तु	ग.	लङ् म.पु. बहुवचनम्
ई.	अब्रवीत्	घ.	लट. प्र.पु. एकवचनम्
उ.	लिखसि	ङ.	लोट् प्र. पु. बहुचनम्

5. अतिलघूत्तरीयाः सर्व प्रश्नाः समाधेचा $2 \times 10 = 20$

अ. केवलसमासस्य उदाहरणं लिखत ।

आ. रामस्य जन्मदिनं कास्मिन् मासे भवति ।

इ. सुग्रीवः केषां राजा ?

ई. कीदृशं वाक्यं वदेत् ?

उ. कुतः वृद्धिमायाति ?

ऊ. इन्द्रनगरस्य नाम किम् ?

ए. नैव शब्दस्य सन्धिविच्छेदं कुरुत ।

ऐ. श्वेतकेतोः मातुः नाम किम् ?

ओ. कवर्गस्य उच्चारणस्थानं किम् ?

औ. पदान्ते झलः स्थाने किं भवति ?

----

6. कोष्ठकात् शुद्धं रूपं चित्वा रिक्तस्थानं पूरयत $1 \times 5 = 5$

अ. वयं......................विना न जीवामः । (जलात् / जलेन)

आ. त्वं.......................सह गच्छास । (पित्रा / मातुः)

इ. वयं ....वदामः । (संस्कृतेन / संस्कृते)

ई. सः .... तापसः। (जटाभिः / जटाभ्यः)

उ. रामः ....सह लङ्काम् अगच्छत् । (कपयः / लक्ष्मणेन)

7. **लघुत्तरीयाः प्रश्नाः** 3 × 5 = 15

अ. राजन् शब्दस्य प्रथमा द्वितीया, तृतीया विभक्तेः रूपाणि लिखत ।

आ. ऋचा, राजानम्, करिणा - एतेषां शब्दानां लिङ्ग-विभक्ति-वचनानि लिखत ।

इ. 'साधकतमं करणम्' इति सूत्रस्य वृत्तिं लिखत ।

ई. 'येनाङ्गविकारः' सूत्रस्य अर्थं लिखत ।

उ. 'उपसर्गाः क्रियायोगे' इति सूत्रस्य वृत्तिं लिखत ।

----

8. **दीर्घोत्तरीयाः प्रश्नाः** $5 \times 5 = 25$

अ. 'हसँ' हसने धातोः परस्मैपदी-लट्- लोट्-लङ्-रूपाणि लिखत ।

आ. नकारान्तपुंल्लिङ्ग, 'करिन्' शब्दस्य रूपाणि सप्तसु विभादिषु लिखत ।

इ. 'संस्कृतभाषा' इति विषयम् अधिकृत्य निबन्धं लिखत ।

ई. ‘अनुद्वेगकरं वाक्यं सत्यं प्रियहितं च यत्’ अस्य श्लोकस्य सारं संस्कृतभाषया विस्तरयत ।

उ. 'अचोऽन्त्यादि टि' इति सूत्रस्य सोदाहरणं व्याख्यां कुरुत ।